

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2

Factors Affecting Being Professional Learning Community of Schools

Under The Nakhon Sawan Primary Educational Service Area Office 2

ศรุดา พูลมี¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายทิพย์ ยะฟู² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทินกร ชอัมพงษ์³

Miss Saruda Poolmee¹ Asst. Prof. Dr.Saythit Yafu² Asst. Prof. Dr.Thinnakorn Chaumpong³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) ศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 4) สร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 จำนวน 302 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.98 และแบบสอบถามระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก
3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความสัมพันธ์กันทางบวก ($r_{xy} = 0.90$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร ปัจจัยด้านการจูงใจ ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถพยากรณ์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนได้ร้อยละ 83 ดังสมการพยากรณ์ดังนี้

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ } y' = 0.37 + 0.35(X_5) + 0.30(X_1) + 0.13(X_4) + 0.12(X_3)$$

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน } z' = 0.41(Z_5) + 0.28(Z_1) + 0.18(Z_4) + 0.15(Z_3)$$

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2

¹ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

¹Master of Education Program in Educational Administration Nakhon Sawan Rajabhat University

^{2,3}อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

^{2,3}Course Teacher in Master of Education Program in Educational Administration Nakhon Sawan Rajabhat University

ผู้ติดต่อ, อีเมล: ศรุดา พูลมี, sdoolmee@gmail.com

รับเมื่อ 28 กุมภาพันธ์ 2565 แก้ไข 28 มีนาคม 2565 ตอรับ 1 เมษายน 2565

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) study the level of being the professional learning community 2) study the level of the factors affecting the professional learning community of schools 3) study the relationship between the factors affecting being the professional learning community and 4) create the equations of the being professional learning community of schools. The sample consisted of 302 administrators and teachers. The research tools were the questionnaires regarding the factors affecting being professional learning community of schools with a reliability of 0.98 and the level of being professional learning community of schools with a reliability of 0.98. The statistics used for data analysis were percentage mean, standard deviation, pearson correlation coefficient and stepwise multiple regression analysis.

The findings indicated that:

1. The level of being professional learning community of schools under the Nakhon Sawan Primary Educational Service Area Office 2 in overall was at high level.
2. The level of factors affecting being professional learning community of schools under the Nakhon Sawan Primary Educational Service Area Office 2 in overall was at high level.
3. The relationship between the factors being professional learning community of schools was the positive relationship ($r_{xy} = 0.90$) with statistically significance at .01 level.
4. The factors in the aspect of the transformational leadership, the organization structure, the motivation and the organization culture affecting being professional learning community of schools with statistically significance at .01 level. The predicted factors those affected the being professional learning community of schools was 83 % accurate. Furthermore, the equation prediction were shown as;

Predictor Equation of the raw score: $y' = 0.37 + 0.35(X_5) + 0.30(X_1) + 0.13(X_4) + 0.12(X_3)$

Predictor Equation of the standard score: $Z' = 0.41(Z_5) + 0.28(Z_1) + 0.18(Z_4) + 0.15(Z_3)$

Keywords: Factors Affecting the Professional Learning Community of Schools, the Nakhon Sawan Primary Educational Service Area Office 2

กุ่มิหลั้ง

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีความเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสความรู้อะและวิทยาการใหม่ ๆ อย่างรวดเร็ว และตลอดเวลา อีกทั้งรูปแบบความสัมพันธ์ของคนในสังคมก็แตกต่างไปจากเดิม ทำให้ทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตเปลี่ยนแปลงไป การจัดการเรียนการสอนจึงเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการลงมือทำ เน้นความร่วมมือและเรียนเป็นทีม ผู้เรียนมีการคิดด้วยตนเอง ผู้สอนมีหน้าที่อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ส่งผลให้การทำงานของครูต้องปรับเปลี่ยนไปด้วยโดยต้องทำงานเป็นทีม กำหนดเป้าหมายร่วมกัน ในลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (Professional Learning Community หรือ PLC) โดยมีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือกันและกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมในการทำงาน พัฒนางานอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพจึงเป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตที่ดีของครู ในยุคศตวรรษที่ 21 ที่การเรียนรู้ในโรงเรียนต้องเปลี่ยนไปจากเดิมโดยสิ้นเชิง (วิจารณ์ พานิช, 2555, หน้า 133 – 135) กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560, หน้า 16 – 19) ได้ประกาศนโยบาย

ให้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาครูทั้งระบบตั้งแต่วิธีการฝึกอบรมครู การส่งเสริมครู แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างทำงานและการกำหนดเกณฑ์ประเมินการเลื่อนวิทยฐานะของครูให้สอดคล้องกับชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพ ส่งผลให้เกิดกิจกรรมและความเคลื่อนไหวเพื่อพัฒนาครูโดยมุ่งให้เกิดการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน ในการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่สถานศึกษา มีขั้นตอนการดำเนินงาน เป็น 3 ระดับ คือ 1. ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2. ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและ 3. ระดับสถานศึกษา ซึ่งผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2561 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่ามีสถานศึกษาในสังกัดนำกระบวนการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปใช้ คิดเป็นร้อยละ 96.54 และครูนำ กระบวนการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปใช้พัฒนาการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน คิดเป็นร้อยละ 91.41 แสดงให้เห็นว่า ครูส่วนใหญ่นำกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ไปพัฒนาการจัดการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ปัญหาที่พบ คือครูที่ไม่เข้าใจกระบวนการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และไม่สามารถนำไปใช้ได้ ตามวัตถุประสงค์ ส่งผลให้คุณภาพของผู้เรียนยังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างแท้จริง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานจึงส่งเสริมและพัฒนาต่อไป จึงได้จัดทำคู่มือประกอบการอบรม การขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่สถานศึกษา และมอบนโยบายลงสู่เขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาต่อไป

การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะด้านวิชาชีพและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน เกิดผลดีต่อครูผู้สอน กล่าวคือลดความรู้สึกโดดเดี่ยวของครู เพิ่มความรู้สึกผูกพันต่อพันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียน มีความกระตือรือร้นที่จะบรรลุพันธกิจและต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อการพัฒนานักเรียน รวมทั้งการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น (Hord, 1997, อ้างถึงใน เสาวคนธ์ ฉัตรวิไล, 2561, หน้า 2) ซึ่งในการขับเคลื่อนโรงเรียน ให้มีความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ นั้นมีปัจจัยหลายด้านด้วยกัน ทั้งด้านโครงสร้างองค์กร ด้านบรรยากาศองค์กร ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านการจูงใจ และด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งล้วนมีความสัมพันธ์และส่งผลต่อการเป็น ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทั้งสิ้น (เสาวคนธ์ ฉัตรวิไล, 2561, หน้า 34- 41; หนึ่งฤทัย สีหะวงษ์, 2560, หน้า 41 - 46; สุพันธ์ทา สุขเยี่ยม, 2560, หน้า 41-56; อภิสิทธิ์ อนุชา, 2563, หน้า 47 - 62) โดยที่ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กรมีส่วนในการควบคุม พฤติกรรมของคนในองค์กร ทำให้เกิดวัฒนธรรมการทำงานที่พึงประสงค์ ส่วนปัจจัยด้านบรรยากาศองค์กรนั้น เป็นสภาพแวดล้อมภายในองค์กรที่สร้างความรู้สึกที่ดีของสมาชิก มีลักษณะเป็นบรรยากาศการเรียนรู้ด้วยตนเอง อย่างต่อเนื่อง และมีการปฏิสัมพันธ์ที่เอื้อให้สมาชิกมีความก้าวหน้าและประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน สำหรับ ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กรนั้นมีลักษณะขององค์กรที่จะสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมของตนเอง และแสดงถึงวัฒนธรรม ผ่านการทำงาน การประพฤติปฏิบัติของสมาชิกในองค์กร ตลอดจนการออกแบบและจัดสำนักงานองค์กร ส่วนปัจจัย ด้านการจูงใจ นั้นเป็นพฤติกรรมของผู้บริหารที่กระตุ้นให้เกิดการอุทิศตนมีความกระตือรือร้นมีความผูกพันในการ ปฏิบัติงานและความเพียรพยายามในการเรียนรู้และปฏิบัติงานเพื่อบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร มีการ แนะนำ การยกย่องชมเชย และการให้รางวัล ส่วนปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นคุณลักษณะของผู้บริหาร ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในโรงเรียน โดยครูให้ความร่วมมือร่วมใจในการ ดำเนินงานให้ได้ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

จากที่กล่าวมาแล้วนั้น อาจกล่าวได้ว่า การจัดการบริหารโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ จะส่งผลให้โรงเรียน มีการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุง จะเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้นและความสามารถในการแข่งขันได้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารโรงเรียนให้เป็น

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ เป็นแนวทางให้กับสถานศึกษาอื่น ๆ ที่สนใจพัฒนาการบริหารโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ อันจะส่งผลให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

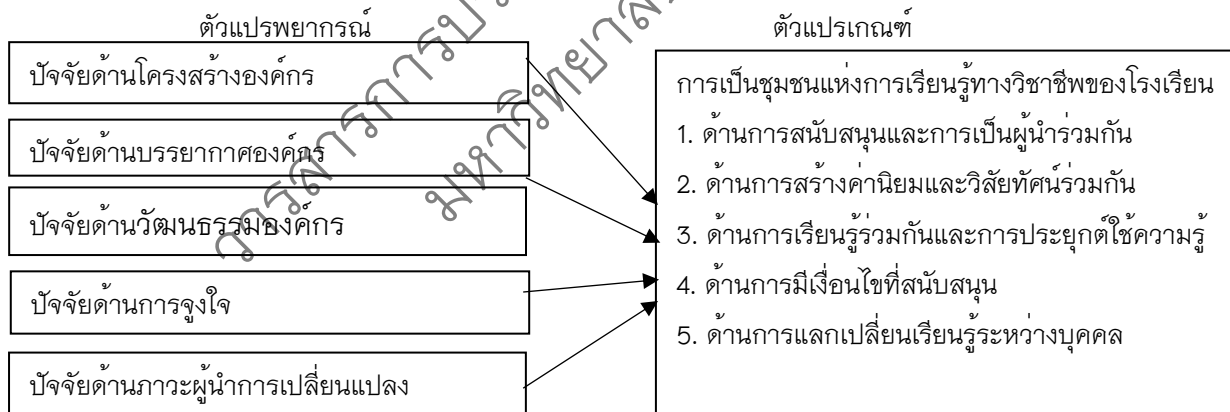
คำถามการวิจัย

1. การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 อยู่ในระดับใด
2. ปัจจัยใดที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 และอยู่ในระดับใด
3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน เป็นในทิศทางใด
4. สมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 จำนวน 1,359 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 142 คน และครูในสถานศึกษา จำนวน 160 คน รวมจำนวน 302 คน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) และใช้วิธีเทียบสัดส่วนประชากรของแต่ละโรงเรียน แล้วทำการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับฉลากจากประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ประสบการณ์การทำงาน ในตำแหน่ง ระดับการศึกษา และตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนตามแนวคิดของ Hord (1997, เสาวคนธ์ นัตริวิไล, 2561 หน้า 2) มีองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน ด้านการสร้างค่านิยม และวิสัยทัศน์ร่วมกัน ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ ด้านการเชื่อมโยงที่สนับสนุน ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามรูปแบบของ Likert's Scale ซึ่งจะมีให้เลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้ลักษณะเป็น แบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามรูปแบบของ Likert's Scale โดยให้น้ำหนักของการประเมินค่าดังนี้

5 หมายถึง ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนมาก

3 หมายถึง ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนปานกลาง

2 หมายถึง ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนน้อย

1 หมายถึง ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 จำนวน 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร ปัจจัยด้านบรรยากาศองค์กร ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร ปัจจัยด้านกำลังใจ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ลักษณะเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามรูปแบบของ Likert's Scale โดยให้น้ำหนักของการประเมินค่า ดังนี้

5 หมายถึง ปัจจัยส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนมากที่สุด

4 หมายถึง ปัจจัยส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนมาก

3 หมายถึง ปัจจัยส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน ปานกลาง

2 หมายถึง ปัจจัยส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนน้อย

1 หมายถึง ปัจจัยส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนน้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาหลักการแนวคิดทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรปัจจัยการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน เพื่อนิยามและเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิด แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอความเห็นชอบ และตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ภาษา สาระสำคัญให้สอดคล้องกับข้อคำถามและนิยามศัพท์

3. นำแบบสอบถามนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม โดยวิธีการหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) ของข้อคำถาม พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามมีค่าเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา และครู โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alfa - coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach ซึ่งตอนที่ 2 ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน มีค่าเท่ากับ 0.98 และตอนที่ 3 ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานครสวรรค์ เขต 2 มีค่าเท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นทำการแจกแบบสอบถามทางไปรษณีย์ให้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยได้รับคำตอบแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 302 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับมาทั้งหมด ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. การวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson correlation coefficient) โดยแปลความหมายของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543, หน้า 144) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy})	ความหมาย
0.81 – 1.00	ปัจจัยและการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้มีความสัมพันธ์สูง
0.61 – 0.80	ปัจจัยและการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้มีความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง
0.21 – 0.60	ปัจจัยและการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้มีความสัมพันธ์ปานกลาง
0.21 – 0.40	ปัจจัยและการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้มีความสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำ
0.00 – 0.20	ปัจจัยและการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้มีความสัมพันธ์ต่ำ

5. การสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์ โดยการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.09, S.D. = 0.49)
2. ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.07, S.D. = 0.47)
3. ค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความสัมพันธ์กันทางบวก (r_{xy} = 0.90) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.63–1.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร ปัจจัยด้านการจูงใจ ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถพยากรณ์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนได้ร้อยละ 83 ดังสมการพยากรณ์ดังนี้

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ } Y' = 0.37 + 0.35(X_5) + 0.30(X_1) + 0.13(X_2) + 0.12(X_3)$$

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน } Z = 0.41(Z_5) + 0.28(Z_1) + 0.18(Z_2) + 0.15(Z_3)$$

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยมีข้อค้นพบที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า มีการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เป็นนโยบายสำคัญของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ที่สถานศึกษาต้องเร่งดำเนินการ จึงทำให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ดำเนินงานตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบายด้านการศึกษา เพื่อให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ จึงส่งผลให้การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 โดยภาพรวม และรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อรุณพร ทนทาน (2562, หน้า 105) ที่ศึกษาเปรียบเทียบระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับผลการวิจัยของสุนันทา สุขเยี่ยม (2560, หน้า 124) โดยทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท พบว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่ส่งผลมากที่สุดคือ ปัจจัยด้านบรรยากาศองค์กร เนื่องจากสภาพแวดล้อมภายในองค์กรจะช่วยสร้างความประทับใจ และความรู้สึกที่ดีของสมาชิก สร้างเสริมลักษณะเป็นบรรยากาศการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องได้ และมีการปฏิสัมพันธ์ที่เอื้อให้สมาชิกมีความก้าวหน้าและประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน (Kaiser, 2000, อ้างถึงใน ธนยพร บุญรักษา, 2553, หน้า 43) รวมทั้งบรรยากาศของโรงเรียนเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนเมื่อสถานศึกษามีสภาพแวดล้อมที่ดี มีการสร้างความประทับใจ และความรู้สึกที่ดีต่อสมาชิก ย่อมส่งผลดีต่อการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดความร่วมแรง ร่วมมือกัน มีความเอื้ออาทรและจริงใจต่อกัน กล้าคิดกล้าทำในสิ่งใหม่ ๆ มีการยอมรับซึ่งกันและกัน และมีการส่งเสริมให้ครูเกิดการเรียนรู้ มีปฏิสัมพันธ์ และมีการสร้างประสบการณ์ในการทำงานที่ตีร่วมนกัน ซึ่งจะส่งผลดีต่อการ

ปฏิบัติงานและยังสอดคล้องถึงการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในด้านการเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ (หนึ่งฤทัย สีหะวงษ์, 2562, หน้า 99) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วาสนา ทองทวียิ่งยศ (2560, หน้า 102) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านบรรยากาศองค์กรส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับงานวิจัยของ หนึ่งฤทัย สีหะวงษ์ (2562, หน้า 91) ที่ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ก็พบว่า ปัจจัยการบริหารด้านบรรยากาศองค์กร ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในระดับมาก

สำหรับปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านการจูงใจ และด้านวัฒนธรรมองค์กร ก็ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ในระดับมากเช่นกัน ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 มีการมอบหมายงานและความรับผิดชอบเป็นไปตามโครงสร้างการบริหารงานมอบหมายงานโดย คำนึงถึงความรู้ความสามารถของบุคลากรเป็นหลักทำให้บุคลากรในสถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างราบรื่น รวมทั้งผู้บริหารมีการสนับสนุนให้มีความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน และมีค่าจ้างเสริมวัฒนธรรมการทำงานให้มีความเป็นกันเอง พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วาสนา ทองทวียิ่งยศ (2560, หน้า 96 - 97) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านโครงสร้างองค์กร อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับอรุณพร ทนทาน (2562, หน้า 103 - 105) ที่ทำวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เชียงราย เขต 2 พบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านบรรยากาศองค์กร ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านการจูงใจ ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน ทั้งนี้เนื่องมาจาก การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เป็นนโยบายสำคัญของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สถานศึกษาต้องเร่งดำเนินการ จึงทำให้สถานศึกษาปฏิบัติตามหลักการของชุมชนแห่งการเรียนรู้สถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน และนำมาตราฐานการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานและพัฒนาให้บรรลุตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเป็นผู้นำในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อกระตุ้นให้ครูตระหนักถึงความสำคัญ และให้ความร่วมมือร่วมใจในการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน ให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาที่จะส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อรุณพร ทนทาน (2562, หน้า 107) ที่ศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ ของ ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2 ทุกด้าน ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านบรรยากาศองค์กร ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านการสนับสนุนและสร้างแรงจูงใจ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับ การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. สมการพยากรณ์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน พบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร ปัจจัยด้านการจูงใจ ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร เป็นปัจจัยที่สามารถพยากรณ์

การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ซึ่งสามารถพยากรณ์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนได้ ร้อยละ 83 และสร้างสมการพยากรณ์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในรูปแบบคะแนนดิบได้ ดังนี้ $Y' = 0.37 + 0.35(X_5) + 0.30(X_1) + 0.13(X_4) + 0.12(X_3)$

ซึ่งปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 มากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารมีความสามารถในการโน้มน้าวให้ครูปฏิบัติหน้าที่ได้เต็มศักยภาพ รวมทั้งมีความสามารถในการจัดการ กระบวนการจัดการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ตาม ปฏิสัมพันธ์ที่ผู้นำและผู้ตามมีต่อกันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งสองฝ่าย กล่าวคือ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ดีต้องตระหนักถึงความต้องการของผู้ตามและกระตุ้นผู้ตามให้เกิดจิตสำนึก ยกย่องความดีของผู้ตามให้สูงขึ้นตามลำดับขั้นความต้องการผู้นำการเปลี่ยนแปลง ยังเปลี่ยนแปลงความเชื่อและทัศนคติของผู้ตาม สร้างแรงบันดาลใจ ทำให้เกิดการตระหนักรู้ ในภารกิจและวิสัยทัศน์ ให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ส่วนรวมและมุ่งที่จะบรรลุเป้าหมายร่วมกัน (รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2545, อ้างถึงใน นุช สัทธานัตถมจร และ อรรถพล ธรรมไพบุลย์, 2559, หน้า 170)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน ประกอบด้วยปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร ปัจจัยด้านบรรยากาศองค์กร ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร ปัจจัยด้านการจูงใจ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน ดังนั้นควรให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายใช้แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยเหล่านี้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร ปัจจัยด้านการจูงใจ และปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร เป็นปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนได้ โรงเรียนจึงควรพัฒนา และให้ความสำคัญในการส่งเสริมปัจจัยเหล่านี้ โดยผู้บริหารและครูผู้สอนควรมีเป้าหมายของโรงเรียนร่วมกัน และกำหนดขอบเขตของการปฏิบัติงาน รวมทั้งส่งเสริมการทำงานให้ครูเป็นที่ยอมรับร่วมกัน เพื่อส่งเสริมให้โรงเรียนก้าวไปสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมากที่สุด จึงควรศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อที่จะได้นำไปสู่การส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน

2.2 ควรมีการศึกษาคุณลักษณะหรือรูปแบบโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- ธัญพร บุญรักษา. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เลข: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- นุช สัทธาฉัตรมงคล และ อรรถพล ธรรมโพบูลย์. (2559). ผู้นำการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน. วารสารธุรกิจปริทัศน์. 8(1), 167 – 182.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีกรวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 7) กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วาสนา ทองทวีงยศ. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างกรเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. สดศรี-สฤษดิ์วงศ์, มุดนิธิ.
- สำนักงานคณะกรรมการกรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการกรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุนันทา สุขเยี่ยม. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่กรศึกษาประถมศึกษายันนาท. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- เสาวคนธ์ ฉัตรวิไล. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่กรศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- หนึ่งฤทัย สีหะวงษ์. (2562). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่กรศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครพนม: มหาวิทยาลัยนครพนม.
- อภิสิทธิ์ อดุคำ. (2563). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการกรการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ ค.ด. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อรุณพร ทนทาน. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่กรศึกษาประถมศึกษายันนาท เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เพาะ: มหาวิทยาลัยเพาะ.